

WSPARCIE STUDENTÓW Z USZKODZENIEM SŁUCHU

Opracowanie: Paulina Lewandowska, Ewa Domagała-Zyśk

Kluczowe jest ustalenie potrzeb studentów z uszkodzeniem słuchu, a przede wszystkim efektywnego sposobu komunikowania się. Mogą oni porozumiewać się z wykorzystaniem mowy fonicznej, pisma, języka migowego. Często korzystają z urządzeń wspomagających słyszenie.

W czasie pierwszej rozmowy warto ustalić zasady porozumiewania się, poznać używane przez studentów sprzęty oraz zachowania, które mogą pomóc w komunikacji.

ZASADY EFEKTYWNEJ KOMUNIKACJI Z OSOBĄ Z USZKODZENIEM SŁUCHU

Zanim zaczniesz mówić, zwróć uwagę studenta na siebie – dzięki temu upewnisz się, że jest on w pełni świadomy, że zacząłeś mówić, i będzie mógł się skupić na twojej wypowiedzi.

Upewnij się, że pomieszczenie jest dobrze oświetlone – tym samym masz pewność, że twoja twarz i usta nie pozostają w cieniu i są przez cały czas widoczne.

Nie stój tyłem do okna, ponieważ nie tylko twoja twarz i usta znajdują się wtedy w cieniu, ale także światło z okna będzie raziło studenta w oczy.

Kiedy mówisz, nie zasłaniaj ust/twarzy rękoma lub/i przedmiotami – czy wiesz, że nawet bujna broda może być utrudnieniem w rozumieniu wypowiedzi, ponieważ może zasłaniać wargi?

Kiedy mówisz, nie odwracaj się tyłem do studenta – nie tylko twoja wypowiedź może wtedy nie dotrzeć do niego w całości lub częściowo, ale też wiele osób posługuje się czytaniem z ruchu warg w celu lepszego rozumienia przekazu głosowego.

Nic nie mów, kiedy się pochylasz nad dokumentem bądź ekranem komputera – twoja twarz (cała lub jej część) może być niewidoczna dla studenta.

Upewnij się, że dźwięki otoczenia nie będą przeszkadzać w rozmowie. Może trzeba będzie przejść do innego pomieszczenia albo wyłączyć muzykę, która jest w tle.

Zdarza się, że komunikat nie dociera do studenta za pierwszym, drugim, a nawet trzecim razem, dlatego należy go cierpliwie powtórzyć. Można też sparafrazować komunikat bądź go zapisać.

Krzyczenie a nawet bardzo znaczne podniesienie głosu może przeszkadzać w rozumieniu. Najważniejsze jest to, by komunikat przekazać w wyraźny sposób, artykułując właściwie poszczególne słowa. Gestykulacja zgodna z treścią komunikatu i wyraźna mimika twarzy mogą ułatwić przekazanie informacji.

Można na początku rozmowy poprosić studenta, aby – jeśli będzie coś dla niego niezrozumiałego – nie obawiał się tego zasygnalizować.

Warto upewnić się, że dłuższe wypowiedzi są w pełni rozumiane przez studenta, np. pytając go, czy ma jakieś pytanie, bądź dając mu chwilę na przetworzenie informacji. Takie krótkie przerywniki mogą pomóc uporządkować informacje oraz ewentualnie sformułować studentowi swoją myśl. Dłuższa koncentracja może nie sprzyjać przyswajaniu komunikatów.

Najważniejsze punkty z dłuższych lub skomplikowanych wypowiedzi warto zapisywać i przekazać studentowi notatkę ze spotkania. Dzięki temu będzie on mógł zapoznać się z informacjami także po spotkaniu.

Jeśli student coś notuje, warto w tym czasie nic nie mówić (zależy to od studenta i jego potrzeby patrzenia się na rozmówcę – nie każdy tego wymaga).

Ważna jest empatia oraz zrozumienie potrzeb studenta. Student z niepełnosprawnością łatwo orientuje się, jeśli ktoś jest niecierpliwy czy opryskliwy, odpowiadając mu.

Warto być otwartym i nie obawiać się zadawać pytania o to, jak pomóc studentowi zrozumieć komunikaty.

JĘŚLI STUDENT NIESŁYSZĄCY KORZYSTA ZE WSPARCIA TŁUMACZA JĘZYKA MIGOWEGO

Należy pamiętać, że rozmowę prowadzimy nie z tłumaczem, ale z osobą niesłyszącą: na nią patrzymy, do niej się zwracamy.

Tłumacz nie jest ekspertem w każdej dziedzinie akademickiej, jest ekspertem w zakresie języka migowego. Czasem zatem może potrzebować wyjaśnienia niektórych pojęć tak, aby jak najdokładniej przekazać ich znaczenie osobie niesłyszącej. Bardziej skomplikowane pojęcia czy zagraniczne nazwiska warto zapisać.

W sytuacji tłumaczenia wykładu – zgodnie ze standardami pracy każdego tłumacza – powinien on otrzymać wcześniej jego tekst lub scenariusz, to umożliwi mu uprzednie zapoznanie się z tematyką zajęć i przygotowanie do pracy.

DODATKOWE FORMY WSPARCIA

Studentom niesłyszącym i słabosłyszącym warto zaproponować także wsparcie w formie zapisywania symultanicznego wykładów lub/i przygotowywania z zajęć notatek.

Jeśli chcesz wzbogacić swoją wiedzę o tym, jak komunikować się i pracować z osobą z uszkodzeniem słuchu, bądź masz wątpliwości i obawy, to istnieją organizacje, które chętnie cię wesprą i podpowiedzą. Oto niektóre z nich:

Polskie organizacje:

„SUITA” Stowarzyszenie Mówiących Osób Niedosłyszących i Użytkowników Implantów Słuchowych (Stowarzyszenie SUITA) – www.suita.org

Polska Fundacja Osób Słabosłyszących (PFOS)
www.pfos.org.pl

Fundacja Akademia Młodych Głuchych (FAMG)
www.fundamg.pl

Międzynarodowe organizacje:

International Federation of Hard of Hearing (IFHOH) – www.ifhoh.org

International Federation of Hard of Hearing Young People (IFHOHYP) – www.ifhohyp.org

European Federation of Hard of Hearing People (EFHOH) – www.efhoh.org

European Union of the Deaf (EUD) – www.eud.eu

European Union of The Deaf Youth (EUDY) – eudy.info

WARTO PRZECZYTAĆ

Domagała-Zyśk, E., 2013. *Wielojęzyczni. Studenci niesłyszący i słabosłyszący w procesie uczenia się i nauczania języków obcych*. Lublin: Wydawnictwo KUL. Dostępny w: <http://hdl.handle.net/20.500.12153/257> (dostęp: 11.06.2023).

Domagała-Zyśk, E., 2015. Projektowanie uniwersalne w edukacji osób z wadą słuchu. W: M. Nowak, E. Stoch, B. Borowska, red. *Z problematyki teatrolologii i pedagogiki*. Lublin: Wydawnictwo KUL, s. 553-568.

- Domagała-Zyśk, E., 2016. Napisy jako forma wspierania edukacji i funkcjonowania społecznego osób niesłyszących i słabosłyszących. W: W. Otrębski, K. Maryniarczyk, *Przepis na rehabilitację. Dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami*. Gdańsk: Harmonia Universalis, s. 41-53.
- Domagała-Zyśk, E., 2017a. Notatki jako forma wsparcia edukacji studentów i uczniów niesłyszących i słabosłyszących. *Niepełnosprawność – Zagadnienia, Problemy, Rozwiązania*, 11/23, s. 53-66. Dostępny w: <http://hdl.handle.net/20.500.12153/460> (dostęp: 11.06.2023).
- Domagała-Zyśk, E., 2017b. Zapisywanie symultaniczne – adekwatna forma wspierania edukacji, pracy oraz udziału w życiu społecznym i kulturalnym osób niesłyszących i słabosłyszących. *Lubelski Rocznik Pedagogiczny*, 2, s. 105-114. Dostępny w: <http://hdl.handle.net/20.500.12153/462> (dostęp: 11.06.2023).